

Роль музичного мистецтва в становленні сучасної культури України

Старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя

Н.М. Гурьянова

Старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя

Н.А.Зворська

Музичне мистецтво завжди було одним з найважливіших місць у житті українського народу. Музика допомагала з легкістю йти по життю. Супроводжувала як у горі так і в радості. З часом музичні вподобання змінювалися, з'являлися нові жанри, форми мистецтва. Змінювалися життєві принципи людини, що звичайно знайшло відображення у музичному мистецтві та культурі в цілому.

Музичне мистецтво 21 століття, тобто сучасне мистецтво, прагне розкрити суть духовності людини як найдорожче, чим обдарувало її життя. Людський інтелект суттєво відрізняється від попередніх епох. Музичне мистецтво знаходиться у пошуках нових форм та прагне звеличити людину, зрозуміти її багатий внутрішній світ.

Метою даної роботи є осмислення сучасної культури України та роль музичного мистецтва в динаміці її розвитку, вплив музики на становлення цілісної української культури.

У будь-якій національній культурі основоположною і базисною є народна культура. Потім на її основі поступово формуються професійні наука, література, мистецтво. Українська культура протягом тривалих періодів своєї історії розвивалася як народна. У ній велике місце займали фольклор, народні

традиції, які додавали їй особливої чарівності і колориту. Особливо яскраво це виявилось в мистецтві - народних думах, піснях, танцях, декоративно-прикладному мистецтві. Саме завдяки збереженню і продовженню традицій, корені яких сходять до культури Київської Русі, став можливим підйом української культури і в XVI - XVII ст., і культурне відродження в XIX ст. У той же час відчутні і негативні наслідки такого характеру розвитку української національної культури. Протягом тривалого часу багато талановитих людей, які народилися і вирости в Україні, потім покидали її, зв'язували своє подальше життя і творчість з російською, польською, іншими культурами.

Останнім часом, наше сучасне музичне мистецтво намагається, і досить успішно, відвоювати втрачені культурні позиції. Активно пропагується сучасна українська масова музична культура, правда, дещо адаптована до світових течій. Це дає нам надію на внесення в скарбницю світового мистецтва суто нам притаманної музичної культури і національного сприйняття сучасних напрямків розвитку музики.

Музичне мистецтво, впливаючи на емоційну сферу людини, її почуття, повинно привертати її думки й волю на досягнення ідеалу. Воно володіє низкою рис, які виділяють його як особливу форму людської життєдіяльності. У своєму змісті твори музичного мистецтва виражають думки й почуття людей. Тому стає цілком незаперечним вплив музики на формування різних сторін особистості, включаючи й національну свідомість. А через спілкування з народною музикою людина глибше пізнає його історію, трансформовану в думи, пісні тощо, розкриває невідомі сторінки культури свого народу, живиться його духовними здобутками.

Духовні цінності кожної нації визначають її місце й роль в історії людства. Питання збереження та розвитку української культури, зокрема, музичної, нерозривно пов'язано з проблемою відродження української духовності. За визначеннями Д. Чижевського та М. Костомарова, характерною рисою української ментальності є емоційно-чуттєвий характер української душі. Неодмінною рисою української душі стала її пісенність. Пісенний

фольклор містить у собі неоціненний матеріал для вивчення традиційних етико-естетичних засад українського народу, а також відображає еволюцію ідеалів, яка відбулася в процесі історичного розвитку нації.

Саме до народної пісні зверталися дослідники українського менталітету. На пісенний матеріал спиралися у своїх наукових працях М. Костомаров, О. Потебня, М. Драгоманов, В. Антонович, М. Сумцов, І. Франко, М. Грушевський та ін. фольклористи, історики, літературознавці. Значення музики як чинника національного виховання особистості полягає і в морально-естетичному характері її впливу: емоційний зміст твору стає стимулом для формування та вияву почуттів, емоційним фоном життя й діяльності людини. Ось чому думи та історичні пісні, виконувані кобзарями та лірниками, відігравали значну роль у житті народу.

Підводячи підсумки, потрібно сказати, що у колах широкої громадськості виникає занепокоєння у зв'язку з поширенням у молодіжному середовищі явищ масової культури із заниженими естетичними критеріями. Тому проблема українізації молодіжної музичної культури є актуальною поряд з іншими як складник духовного відродження нації.

Музичний фольклор завжди був носієм національних ціннісних орієнтацій. І щоб зберегти свою національну самобутність у сучасній масовій музичній культурі, потрібно повернутися до українських національних джерел як дієвого засобу формування національної свідомості.

Література:

1. Володіхін Д. Музика наших днів. Сучасна енциклопедія. – М. :Аванта, 2002. – 430 с.
2. Історія української музики / История украинской музыки (том 1-4) Автор: М.М.Гордийчук, О.Г.Костюк Издательство: Наукова Думка Год: 1989
3. Сапожник О. Популярна естрадна музика в Україні: історичний експурс // Мистецтво та освіта. – 2004. – №1. –С. 12-18.
4. Росохватський І. У світі протиріч // Науковий світ. - 2003. - № 8. - С. 18-21.

5. Побережна Г., Комісаров О. Музична терапія у системі освіти в Україні // Музична освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку. Матеріали науково-практичної конференції. - Київ. - 2001. - С. 157-161.